

GOEDE VRIJDAG

*Locatie H. Nicolaas Eemnes
29 maart 2024*

Verteller:

Het is donker, diepe nacht, leegte, koelte, sterren, stilte.
Staande op de heuvel kun je ver zien, als je om je heen kijkt.
Iedereen slaapt behalve die man, staande op de heuvel. Hij
kijkt niet in de verte, hij kijkt naar binnen;
zojuist heeft hij met zijn vrienden het Joodse paasfeest gevierd
en gedaan wat nieuw was, ongehoord.
De vaste rite heeft hij doorbroken, tekens opnieuw geduid,
zichzelf weggeschonken, in een enkel gebaar het noodlot
onderbroken.
Maar al op dat moment voelde hij –meer dan hij begreep of
wist- dat hij niet begrepen werd, niet werd aanvaard.
En dat diepste gebaar werd toen al voor hem de diepste
teleurstelling.
Daar stond hij nu, alleen, zijn vrienden op een afstand. Zijn
kruis rijst voor hem op, meters hoog, meters breed, te groot
voor hem, zwarter dan de zwarte nacht.

Jezus:

Nee God, dit niet,
geef me deze kelk niet te drinken,
ik kan het niet, echt niet,
maar toch, niet ik, Uw wil,
ik kan het niet maar .....
Uw wil moet gebeuren.

Commentator:

Sommige dingen zijn onoverkomelijk;
ziekte, werkloosheid, dood; je kunt er niet om heen,
maar dat zou ik wel willen.
Ik kom in opstand tegen die omstandigheden.
Ik wil niet ziek zijn, maar gezond, niet doodgaan.
Ik wil leven net als die anderen.

LIED: MIDDEN IN DE DOOD

*Midden in de dood
zijn wij in het leven,
want Een breekt het brood
om met ons te leven
midden in de dood.*

*Dood is in ons bloed,
dood voor onze ogen,
maar Hij geeft ons moed,
dat wij leven mogen
met de dood in ´t bloed.*

*Dat wij uit de dood
opstaan om te leven,
etend van het brood
dat Hij heeft gegeven
midden in de dood.*

*Lamp voor onze voet,
licht voor onze ogen,
geef ons levensmoed
met de dood voor ogen,
met de dood in ´t bloed.*

*Jezus, uit de dood
opgestaan tot leven,
wees voor ons het brood,
dat wij in U leven
midden in de dood.*

*Wees voor ons de wijn,
dat wij van U drinken.
Wees voor ons de pijn,
dat wij in U zinken,
dat wij in U zijn.*

Commentator:

En zo staan mensen in het leven, alle mensen; midden in de dood, soms tragisch en dan weer grotesk of heel gewoontjes. Klein en groot ondergaan die dood. De een scherper, de ander milder.

Pijn en verdriet, leed en dood,
werpen een mens terug op zichzelf.
Hij ziet het niet, verliest of verbreekt contacten, weet niet van hoop of toekomst, gaat zoeken naar zijn naasten: dat die hem helpen, houvast bieden, overlevingskansen, perspectief. Mensen hebben mensen nodig.

Hij zoekt zijn liefste vrienden op. Hij heeft ze nodig; hun woord, hun kracht, hun hand, hun vriend-zijn.
Ze slapen, hij is alleen. Hij weet het nu voorgoed, stap voor stap de dood in.

LIED VAN VERLATENHEID (psalm 22)

Refrein: K: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

A: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

*K: Mijn God roep ik overdag en Gij zwijgt,
ik roep 's nachts en Gij laat mij roepen. Refrein*

*K: Onze vaders hadden vertrouwen in U,
vertrouwen, en Gij zijt hun redding geweest. Refrein*

*K: Zij riepen U en Gij waart hun uitkomst
en nooit hebt Gij dat vertrouwen beschaamd. Refrein*

Verteller:

Er verscheen een Engel die hem troostte.
In de doodsangst die hem overviel, die zo het zweet uit hem perste dat de druppels met zijn bloed vermengd werden, zelfs daarin bleef hij staande.

Jezus:

Of anderen het doen of niet, het moet gebeuren.
Dat is mijn Vaders wil en dus de mijne.
Als ik zo geleefd heb
dan moet ik doorgaan,
wil ik mijn woord niet ontkrachten
dan moet ik doorgaan,
willen mijn daden niet voos zijn geweest,
dan moet ik doorgaan.
Als het teken werkelijkheid wil worden,
laat ze maar slapen, zij die het niet snappen.
Laat het maar aan hen voorbij gaan,
het uur is daar dat de mensenzoon wordt overgeleverd
in de handen van zondaars.
Sta maar op, mijn verrader is nabij.

LIED: BLIJF BIJ MIJ (Taizé)

*Blijf bij mij en waak hier bij mij, waak en blijf bidden,
waak en blijf bidden*

Commentator:

Hij heeft de beslissing genomen, de stap gezet, hij is niet op de vlucht geslagen al was de dreiging groot van stok en slag. Al was de bitterheid groot dat zijn vrienden waren gevlucht. Nu wordt hij opgebracht, geboeid, geen vrij mens meer. Er wordt met hem gesold van het kastje naar de muur. Hij is geen mens meer maar een nummer. Luistert u maar verder naar het verhaal van die Jezus.....

Verteller:

Gevangen genomen, naar Kajafas, dan Pilatus, Herodes, weer Pilatus, geseling, kruis. Maar eerst Kajafas en die anderen die hem haten: het zijn de schriftgeleerden, kenners van Gods woord bij uitstek en oudsten, de meest wijzen van het volk. Ze willen zijn dood, maar hij is sterker. Pas een vals uitgelegde aanklacht zal steek moeten houden. Hij zegt: Zoon van God. Schuldig, sterven en dat geeft hen recht te schreeuwen en te slaan.

Jezus:

Waren mijn woorden vals? Nee. Noch mijn daden. Ze worden wel zo uitgelegd. Maar dat heb je met de waarheid. Ware woorden zijn soms hard en niet te verdragen voor wie zichzelf niet onder ogen durft te komen. Ik, waarheidszegger wordt dan genoemd: Godslasteraar.

Verteller:

Als de nacht voorbij is: Naar Pilatus, stadhouder, want zeggen ze, als hij zich Koning noemt, moet Romeins recht hem straffen, zo'n oproerkraaiër. Pilatus vindt geen kwaad in hem. Maar wacht, denkt hij diplomatiek. Hij komt toch van Galilea? Dan naar Herodes, viervorst van dat gebied. Die is toevallig toch in Jeruzalem.

Jezus:

Voor de Joden godslasteraar,
voor de Romeinen oproerkraaijer, voor Pilatus een vraagteken.
Zoveel hoofden, zoveel zinnen.
Wat ik ben, wie ik ben is niet belangrijk.
Ook niet het recht dat moet geschieden,
het gaat om willekeur, eigenmacht.
Speelbal van machten die willen oordelen,
maar bang zijn voor vuile handen,
de schijn van het recht, dat is belangrijk.

Verteller:

Herodes blij: de wonderdoener.
Maar Jezus zwijgt hoe meer Herodes vraagt en de
hogepriesters aanklagen. Herodes en soldaten honen,
lachen hem uit, geven hem een spotkoningsmantel en dan
terug naar Pilatus.
-Jammer het had leuk kunnen worden-
Er is toch een voordeel: vanaf die dag zijn Herodes en Pilatus
weer goede vrienden.

Jezus:

Wat moet ik, machteloze, toch veel verduren; woede, spot,
onbegrip, haat, slag en stoot.
Ik kan me niet verweren, zolang het niet gaat om recht maar
om macht, dan ga je van het kastje naar de muur.
Hoelang nog, hoelang houdt een mens, hoelang houd ik dat uit?
En toch: het moet, er is geen weg terug...
Ik moet staande blijven.

Verteller:

Van Herodes naar Pilatus, willoos voortgedreven.
Pilatus zit ermee, Hij probeert het volk een hak te zetten:
Wie kan ik beter vrijlaten; toch beter die onnozelaar Jezus,
dan die moordenaar Barrabas?
Nee! Barrabas moet vrij! Weg met die zogenaamde Jezus!
Wat dan met hem?
Kruisig hem!

Jezus:

Moet zo nu dit proces verlopen?

Willekeurig, niet rechtdoende.
Waarom heb ik dit verdiend?
Is dit nou nodig?

Verteller:

Kruisig hem, roepen opperpriesters en schriftgeleerden.

Jezus:

Waarom moet ik gekruisigd worden?
Het is toch goed wat ik heb gedaan?

Verteller:

Kruisig hem, roept het volk dat opgehitst,
wreed en onbarmhartig, sensatiebelust,
massahysterisch op het plein staat.

Jezus:

Wat heb ik voor kwaad gedaan, niet goed gedaan?
Is verweer dan niet mogelijk?
Waar zijn de zieken om voor mij te getuigen,
waar zij die hoorden, het zagen, weer verder konden
door mijn woord en daad?
Waar zijn ze toch?

LIED: ZIE UIT NAAR GOD (Taizé)

Zie uit naar God, zijn dag komt gauw.

Zie uit naar God: sta op, houd moed.

Commentator:

Het is zo onverklaarbaar niet wat daar gebeurde, het is zo
gewoon: afschuiven van verantwoordelijkheid, doorspelen naar
een ander, over een ander praten waar hij niet bij is.
Geen mens, maar een geval, nummer 431 in het dossier.
Zo worden veel mensen behandeld die onder liggen.
Wie macht over iemand heeft door geld of positie, functie,
status of wapens, behandelt een ander nu eenmaal gauw als
marionet, die loopt als jij aan de touwtjes trekt en precies doet
zoals jij wilt.
En wie zaken behandelt in plaats van mensen, verliest op den
duur aan menselijkheid. Wie zoveel afstand heeft genomen van

zijn naaste is onbereikbaar voor een vraag, een verzoek, een smeekbede, een huilend gezicht.

Je wordt als een hoge raad die ter dood veroordeelt opdat het volk gespaard blijft, die wordt dan als Herodes, die zich vermaakt en als Pilatus, die in stukturen ondergaat en verantwoordelijkheid weet af te schuiven.

LIED: O HAUPT VOLL BLUT UND WUNDEN

*O Haupt voll Blut und Wunden,
voll Schmerz und voller Hohn,
o Haupt, zum Spott gebunden
mit einer Dornenkron,
o Haupt, sonst schön gezieret
mit höchster Ehr und Zier,
jetzt aber höchst schimpfieret:
gegrüßet seist du mir!*

*Du edles Angesichte,
davor sonst schrickt und scheut
das große Weltgewichte:
wie bist du so bespeit,
wie bist du so erbleichet!
Wer hat dein Augenlicht,
dem sonst kein Licht nicht gleicht,
so schändlich zugericht'?*

Klachten:

Was het maar waar, dat de een de ander voedt en helpt, zeggen de mensen die overal om hulp vragen, maar vergeefs.

Was het maar waar, zegt de man die niet genoeg hulp krijgt voor zijn invalide zoon en van instantie naar instantie wordt gestuurd.

Was het maar waar, zeggen de uitgeprocedeerden, bang voor wat hen te wachten staat in het land van herkomst.

Was het maar waar, zeggen de hulpverleners die doen wat ze kunnen, maar belemmerd worden door bezuinigingen.

Was het maar waar, zeggen ouders, geïnteresseerd in het leven van hun kinderen, wachtend omdat ze maar zelden iets van ze horen.

Was het maar waar, zeggen de gedupeerden van de toeslagenaffaire, al zo lang wachtend op een einde van hun nachtmerrie.

Was het maar waar, zeggen we in de kerk, dat er geluisterd wordt, recht gedaan, bemoedigd, brood gebroken en in liefde gedeeld.

Commentator:

En toch is het waar.

Soms ontmoet je een mens die net als jij vindt dat het anders moet kunnen; die zich ook inzet om dingen te veranderen en niet alles bij het oude laat.

Zo'n ontmoeting kan je inspireren om door te gaan en iets te veranderen aan de bestaande situatie.

Verteller:

Voor de kruisiging, de geseling, hard, onbarmhartig, voorspel op het eigenlijke.

Hij krijgt nog wel zijn eigen kleed aan voor hij sterven gaat.

Simon van Cyrene moet helpen kruisdragen.

Het was te zwaar, hij kan alleen nog wankelen naar de berg.

Golgotha, plaats van schedels (niet van mensen).

Wijn en alsem drinkt hij niet, sterk tot aan het einde.

En ze slaan hem aan het kruis.

LIED: HET BEKLAG VAN GOD

*K: Mijn volk, wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.*

Ik heb u uit Egypte weggeroepen

Gij hebt geroepen: aan het kruis met hem.

Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

K: Ik heb voor u het water uit de rots doen stromen

Gij hebt mij gal en azijn te drinken gegeven.

Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

*K: Ik heb om uwentwil uw vijanden geslagen,
maar gij hebt mij gegeseld en gehoond.
Mijn volk wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.*

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

*K: Ik heb u groot gemaakt, met heerlijkheid gekroond.
Maar gij hebt voor mij een doornenkroon gevlochten.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.*

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

*K: Wat had ik voor u nog meer moeten doen.
Ik heb u binnengevoerd in mijn land, in mijn vrede.
Maar gij, gij hebt uw Redder aan het kruis geslagen.
Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.*

A: Heilige onsterfelijke God, ontferm U over ons.

*K: Mijn volk wat heb ik u gedaan
of waarmee heb ik u bedroefd, antwoord mij.*

Verteller:

Hé, jij daar, tempelsloper en herbouwer, help nu jezelf.

Zoon van God ben je toch?

Zo schreeuwt het defilé van het volk en opperpriesters,
schriftgeleerden, oudsten, klein en groot, behalve een paar
vrouwen die diep geschokt zijn, een klein handje vol maar.

Anderen wel helpen hè?

Help nu jezelf maar, koning van Israël.

Kom van je kruis af, dan geloven we of laat God helpen,
zoontje van Hem.

LIED VAN VERLATENHEID (psalm 22)

Refrein: K: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

A: God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten?

*K: Ik ben geen mens meer, ik ben een worm,
Gehoond door de mensen, veracht door de buurt. Refrein*

*K: Ik ben bespottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit. Refrein*

*K: Hij zocht het bij God, laat die hem dan redden.
Laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem. Refrein*

Jezus:

Vader, U hebt mij niet verlaten.
Mijn geest is veilig in Uw handen.

Verteller:

En Jezus gaf de geest.

STILTE

Commentator:

Maar Jezus, Hij is de zoon van God dat zegt de honderdman,
soldaat van het Romeinse leger.

Hij wel, niet de omstanders.

Wat er gebeurd is, wat zij hebben gehoord,
brengt hen niet tot geloof, wel die honderdman.

En hij ziet het duidelijk: deze man is het: Zoon van God.

KRUISVERERING

LIED: DIT IS HET KRUIS

*V: Dit is het kruis waaraan de redder van de wereld
heeft gehangen.*

*K + A: Dit is het kruis waaraan de redder
van de wereld heeft gehangen.*

*K: Gij allen die voorbijgaat langs de weg,
ziet of er een smart is, even groot als mijn smart.*

*K + A: Dit is het kruis waaraan de redder
van de wereld heeft gehangen.*

*K: Zozeer heeft God de wereld lief gehad
dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft.*

*K + A: Dit is het kruis waaraan de redder
van de wereld heeft gehangen.*

Er is nu gelegenheid om hulde te brengen aan het kruis. Dit kunt u doen door uw meegebrachte bloemen neer te leggen. Mocht u geen bloemen hebben, dan kunt u ook een kaars aansteken en in de daarvoor bestemde blokken plaatsen. Deze kaarsen liggen vooraan bij het kruis.

LIED : CROSS OF JESUS

*Cross of Jesus, cross of sorrow
Where the blood of Christ was shed
Perfect man on thee did suffer
Perfect God on thee has bled!*

*Here the King of all the ages
Throned in light ere worlds could be
Robed in mortal flesh is dying
Crucified by sin for me.*

*O mysterious condescending!
O abandonment sublime!
Very God Himself is bearing
All the sufferings of time!*

*Cross of Jesus, cross of sorrow
Where the blood of Christ was shed.
Perfect man on thee did suffer.
Perfect God on thee has bled.*

Gebeden bij het kruis

Laat ons bidden tot God die al eeuwenlang mensen heeft gered, door het duister heen: voor de wereld en alle mensen voor wie Christus is gestorven; voor allen die zelf een kruisweg hebben te gaan, voor zieken, die zich van God verlaten voelen, voor hen die psychisch lijden, voor slachtoffers van onrecht, voor vreemdelingen.

Allen: Wij bidden U dat het lijden van Jezus ten goede mag komen aan alle mensen van goede wil, aan allen die in onvrede leven en te lijden hebben door mensen die hen onrecht aandoen.
Moge er vrede komen, overal waar haat en oorlog is.
(*stilte*)

Bidden we voor het joodse volk waaruit Jezus is voortgekomen. Diep beschaamd zijn wij om het lijden, de joden aangedaan. Wij bidden om vergeving voor zoveel kwaad, hen aangedaan.

Allen: Om vrede in het Midden-Oosten bidden wij, om een einde aan alle verharding en geweld en het lijden van Israëliërs en Palestijnen. Dat er broederschap mag komen tussen de mensen daar.
Geef dat wij toegewijd verder werken aan Uw koninkrijk.
(*stilte*)

Bidden we voor onze kerk: voor hen die leidinggeven: paus en bisschoppen, overal ter wereld; voor allen die als herders werken in de kerk; om blijvende inspiratie, moed om door te gaan.

Bidden we voor ieder die zich inzet voor deze gemeenschap: dat we er zijn voor elkaar.

Allen: Geef, God, dat de inzet van zovelen uw kerk tot zegen mag zijn en hoop zal geven voor de toekomst. Zegen onze broeders en zusters in andere kerken, zegen allen die Uw naam belijden en breng ons bijeen.
(*stilte*)

Bidden we voor alle mensen die moeite hebben om te geloven en die niet kunnen geloven in God omdat ze zoveel ellende zien, zulke grote vragen hebben bij het leven in deze wereld. Bidden wij dat zij opengaan voor de boodschap van het evangelie; dat in het duister uw licht mag schijnen.

Allen: Aanvaard onze gebeden hier onder het kruis, nu wij het lijden en sterven van Uw Zoon gedenken. Wij bidden tot U om licht in onze duisternis.

Onze Vader

Onze Vader die in de hemel zijt
Uw naam worde geheiligd. Uw rijk kome.
Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren.
En breng ons niet in beproeving,
maar verlos ons van het kwade.

Want van U is het Koninkrijk, en de kracht,
en de heerlijkheid in eeuwigheid.
Amen.

LIED VAN EEN MENSENKIND

*Doe mij binnengaan
in het oord van rust en vrede
dat genoemd wordt met uw naam
Licht van licht. Ontferming. Hemel.
Liefde is uw naam.
Dat ik kom in U, in vrede.
Dat ik, door het vuur gegaan
en mijn laatste leed geleden
komen mag in U, mijn vrede.
Dat Gij mij zult noemen
bij mijn naam.
Sterveling, stof van de aarde
ziel en lichaam is mijn naam.
Adem was ik, vonken leven.
Vuur van liefde, eeuwig leven,
nieuwe aarde is uw naam
in uw oord van rust en vrede
doe mij binnengaan.*

SLOTGEBED

Hem indachtig die
-in leven en dood
ons een broeder
U een zoon is geworden-
die opliep tegen mensen
van eigen gelijk overtuigd
van eigen belang bezeten,
die alle kwaad op zich nam,
zijn beulen nog vrij pleitte
en zijn leven toevertrouwde
aan U, zijn God en Vader,
bidden wij deze avond
om leven voorbij de dood,
om licht in het duister,
om een nieuwe dag
na deze donkere nacht,
om paasmorgen voor de wereld.
God wij bidden in Jezus naam,
amen.

Verteller:

Na deze gebeurtenissen vroeg Josef uit Arimatea -die uit vrees voor de Joden in het geheim een leering van Jezus was- aan Pilatus of hij het lichaam van Jezus mocht meenemen.

Pilatus gaf toestemming en Josef nam het lichaam mee. Nikodemus, die destijds 's nachts naar Jezus toe gegaan was, kwam ook; hij had een mengsel van mirre en aloë bij zich, wel honderd litera.

Ze wikkelden Jezus' lichaam met balsem in linnen, zoals gebruikelijk is bij een Joodse begrafenis. Dicht bij de plaats waar Jezus gekruisigd was lag een olijfgaard, en daar was een nieuw graf, waarin nog nooit iemand begraven was.

Omdat het voor de Joden voorbereidingsdag was en dat graf dichtbij was, legden ze Jezus daarin.

In stilte verlaten we de kerk

MEDEDELINGEN:

- * Paaszaterdag:
20:30 uur Paaswake, voorganger J. Skiba
en muzikale begeleiding door het koor Nicoza

- * Eerste Paasdag:
10:00 uur Communieviering, voorganger Bert van Wilgenburg
en muzikale begeleiding van het Gemengd Koor

- * Tweede Paasdag:
geen viering